

COMPONISTEN

Wolfgang Amadeus Mozart (1756 - 1791)

In 1769 maakt Mozart met zijn vader zijn eerste reis naar Italië waar hij als lid wordt benoemd van de Accademia Filarmonica van Bologna. Vanaf 1771 resideert Mozart in Salzburg, waar hij hofkapelmeester is van de aartsbisschop. Tot aan zijn dood in 1791 resideert hij eerst in Salzburg en later in Wenen. De door Mozart geschreven verschillende divertimenti zijn niet vernieuwend. De driestemmige lederen zijn aan het eind van de jaren 70 en in de jaren 80 van de 18de eeuw geschreven als onderhoudende muziek. Toch zijn er in de zes stukjes invloeden uit Mozart's meer bekende en vernieuwende werk, zoals de opera buffa's, terug te horen. Muzikale loopjes en samenklanken uit opera's als "Le nozze di Figaro" en de "Cosi fan tutte" zijn te herkennen. Maar ook is er de voorbode van samenklanken die in de "Zauberflöte" verder uitgewerkt zijn. De "Zauberflöte" werd pas in 1791 voltooid en uitgevoerd. Aan het eind van datzelfde jaar overlijdt hij.

Olivier Messiaen (1908 - 1992)

De in Avignon geboren Messiaen was een autodidact die al op zijn zevende jaar begon te componeren. Na de Eerste Wereldoorlog ging hij naar het conservatorium in Parijs waar hij met zijn briljante pianospel alles wat er op dat gebied aan prijzen viel te winnen in de wacht sleepte terwijl hij privé begon met het bestuderen van toonschalen en ritmen uit de Oosterse muziek. Toen hij gedurende de laatste tien jaar van zijn leven een pelgrimage ondernam naar het Heilige Land, besteedde hij de tijd tussen zijn gebeden aan het transponeren van de lokale vogelzang. Als uitvinder van pakkende, sensuele muziek met fraaie kleuren en welluidende perspectieven schiep hij in zijn eentje een muziek vocabulaire dat dankbaar werd overgenomen door Xenakis, Boulez en vooral Stockhausen. Bovendien danken minimalisten als Steve Reich en Philip Glass hun interesse in de niet-westerse muziek aan zijn voorbeeld.

Igor Stravinsky

Stravinsky's vader was baszanger aan de keizerlijke opera in St. Petersburg. Igor werd geboren op 18 juni 1882, en speelde op zijn negende reeds klavierreducties van de klassiekers. Zeer belangrijk voor Stravinsky's componistenloopbaan was de ontmoeting met Diaghilev, die in Parijs aan het hoofd van de "Ballets russes" stond. Deze Russische choreograaf was de besteller van de meeste grote balletten waarmee Stravinsky definitief doorbrak. Hij vestigde zich in Zwitserland. Na de oorlog (en dus ook na de revolutie van 1917), verbleef hij voorgeoed in Parijs en laat zich tot Fransman naturaliseren. In 1940, bij het uitbreken van de volgende Wereldoorlog, wijkt hij uit naar de Verenigde Staten en vijf jaar later verkrijgt hij zijn derde staatsburgerschap. Op 6 april 1971 sterft hij in New York, en wordt volgens zijn eigen wens begraven op het Grieks-orthodoxe kerkhof te Venetië.

Love is the fire

Love is the fire that burns me;
The smokes are thoughts confused,
Which dim my soul,
and hath my sense abused.
Though fire to ashes turn me,
yet doth the smoke more grieve me,
That dims my mind,
whose light should still relieve me.

Cease sorrows now

Cease sorrows now,
for you have done the deed,
Lo! care hath now consum'd my carcase quite.
No hope is left,
nor help can stand instead,
For doleful death doth cut off pleasure quite;
Yet whilst I hear the knolling of the bell,
before I die, I'll sing my faint farewell.

Due pupille amabili

Due pupille amabili
m'han piegato il core
e se pietà non chiedo
a quelle luci belle
per quelle, si, per quelle
io morirò d'amore.

Se lontan ben mio

Se lontan ben mio tu sei
son eterni i dì per me!
Son momenti i giorni miei
idol mio, vicino a te.

Ecco quel fiero istante

Ecco quel fiero istante,
Nice, mia Nice addio,
Come vivrò, ben mio,

così lontan da te?
Io vivrò sempre in pene,
io non avrò più bene
e tu, chi sa se mai
ti sovverrai di me!

Mi lagnerò tacendo

Mi lagnerò tacendo
della mia sorte avara;
ma ch'io non t'ami, o cara,
non lo sperar da me!
Crudele, in che t'offendo,
se resta a questo petto
il misero diletto,
di sospirar per te?

Luci care, luci belle

Luci care, luci belle,
cari lumi amate stelle
date calma a questo core.
Se per voi sospiro e moro
idol mio, mio bel tesoro
forza e solo del Dio d'amore.

Più non si trovano

Più non si trovano
fra mille amanti
sol due bell'anime,
che sian costanti,
e tutti parlano di fedeltà!
E il reo costume tanto s'avanza
che la costanza di chi ben ama
ormai si chiama semplicità.

© 2006 – dit programma is een uitgave van Sotto Voce.
Teksten: Sotto Voce - Opmaak: Mezzaluna, Zaandam

TEKSTEN

The Eagle's force

The Eagle's force subdues each Bird that flies:
What metal may resist the flaming fire?
Doth not the Sun dazzle the clearest eyes?
And melt the ice and make the frost retire?
Who can withstand a puissant King's desire?
The stiffest stones are pierced through with tools:
The wisest are with Princes made but fools.

Lady if I through grief

Lady if I through grief and your disdainig
Judged be to live in hell eternally remaining:
Of those my burning flames well shall I rest contented:
O but you I wail who there must be tormented:
For when I shall behold you
your eyes alone will so delight me
that no great pain can once affright me;
But this alas O would have killed me do not doubt you
there to have been alone without you.

Your shining eyes

Your shining eyes and golden hair,
your lilyrosed lips most fair:
your other beauties that excell,
men cannot choose but like them well.
But when for them they say they'll die,
believe them not, they do but lie.

Sweet Phillis, stay

Sweet Phillis, stay, let pity move thee.
O come again, and take me with thee.
Be not still unkind and too cruel,
My only best beloved jewel.

Though Philomela lost her love

Though Philomela lost her love,
fresh note she warbleth yet again;
Fa la la la la ...
He is a fool that lovers prove:
and leaves to sing, to live in pain.
Fa la la la la ...

Dear, may some other

Dear, may some other, since not I,
pull that flower ere it die?
Fa la la la la ...
Flora would not have it kept,
the time once come it should be reap'd.
Fa la la la la ...

Do you not know?

Do you not know, how Love lost first his seeing?
Because with me once gazing,
On those fair eyes,
where alle pow'rs have their being.
She with her beauty blazing,
Which death might have revived,
Him of his sight and me of heart deprived.

Beauty is a lovely sweet

Beauty is a lovely sweet,
Where pure white and crimson meet:
Join'd with favour of the face,
Chieftest flow'r of female race.
But if virtue might be seen,
It would more delight the eyne.

SOTTO VOCE

NIJMEEGS KOOR VOOR OUDE MUZIEK

Luci care
Luci belle

onder leiding van Marc Buijs
in samenwerking met Pieter van Nes, Geert van Baaden, Jos Brink en Frank Rademaker

PROGRAMMA

SOTTO VOCE

William Byrd
Thomas Morley
Thomas Bateson
Henry Youll
Thomas Morley

- **The eagle’s force**
- **Lady if i through grief**
- **Your shining eyes**
- **Sweet phillis stay**
- **Though philomela lost her love**

PIETER VAN NES

Igor Stravinsky
Olivier Messiaen

- **Three Pieces for Clarinet Solo**
- **Abîme des oiseaux, uit het Quatuor pour la fin du temps**

PAUZE

SOTTO VOCE

John Hilton
Thomas Morley
Thomas Bateson
Thomas Bateson
Thomas Weelkes

- **Dear may some other**
- **Do you not know**
- **Beauty is a lovely sweet**
- **Love is the fire**
- **Cease sorrows now**

KLARINETTRIO uit laudate musica

Wolfgang Amadeus Mozart

- **Divertimento voor twee klarinetten en fagot**

SOTTO VOCE

klarinettrio uit Laudate Musica

Wolfgang Amadeus Mozart

NOCTURNES

- **Due pupille amabili**
- **Se lontan**
- **Ecco quel fiero instante**
- **Mi lagnero**
- **Luci care**
- **Piu non si trovano**

TOELICHTING

Ons programma van vanavond bevat wereldlijke muziek met als hoofdmotief de “Liefde”.

We zingen voor u een tiental madrigalen van Engelse bodem. Een madrigaal is een seculiere polyfone compositie die zijn oorsprong vindt in de 14e eeuw in Italië maar daar echt tot bloei komt in de 16e eeuw. Madrigalen werden geschreven voor een groepje zangers van drie of vier mensen. In deze muzikale vorm konden zowel de componisten als de tekstschrijvers zich echt uitleven. Het Italiaanse madrigaal wordt dan ook gekenmerkt door virtuositeit en passie in muziek en tekst.

Vanaf ongeveer 1530 raakt het madrigaal ook in Engeland in zwang. Aanvankelijk nog met Italiaanse maar later ook met Engelse teksten. Het Engelse madrigaal is meestal iets eenvoudiger van structuur dan het Italiaanse en de teksten hebben minder literaire kwaliteiten dan in Italië. De liefde is uiteraard het belangrijkste thema.

Mocht u denken dat de liefde in vroegere eeuwen de componisten vooral zou bewegen tot rooskleurige bespiegelingen dan bewijzen wij vanavond voor u het tegendeel. Weemoed en melancholie vieren hoogtij. Het ontbreekt niet aan poëtische schilderijen die uitdrukking geven aan verruktheid van de schone geliefde. Maar liefde kan de ziel ook in brand zetten (“love is the fire that burns me”) en leidt maar al te vaak tot somberheid als de geliefde onbereikbaar blijkt (in hetzelfde lied van Bateson “fire to ashes turn me”).

Na de pauze brengt het koor, vergezeld door 2 klarinetten en 1 fagot, de 6 nocturnes van Mozart ten gehore. Nocturnes zijn stukken die in de avond gespeeld worden en waarin doorgaans uitdrukking wordt gegeven aan romantische gevoelens. Maar deze 6 nocturnes van Mozart, die hij rond 1787 en 1788 gecomponeerd heeft, drukken toch vooral de weemoed en de smart uit door de afstand tot de hartstochtelijk beminde geliefde. En als het uur van het verscheiden van de geliefde onherroepelijk nadert overheersen twijfel en wanhoop: is verder leven nog mogelijk als de geliefde vertrokken is?

UITVOERENDEN

Sotto Voce:

Sopranen

Anja Warnaar
Judith de Wert
Louise Otte-Weening
Mira Tax

Alten

Angelique Notermans
Ineke Verschueren
Marijne Magnée
Saskia Stach

Bassen

Jan v.d. Ven
Lex Hustinx
Martin Jonker
Martin Kuiper
Roger Daemen

Dirigent

Marc Buijs is afgestudeerd aan het conservatorium in Arnhem met als hoofdvak piano.

Hij volgde diverse Kurt-Thomas cursussen koor- en orkestdirectie.

Op dit moment is Marc dirigent van drie koren: Het liefdesliederenkoor in Oosterbeek, Confetti in Arnhem en Sotto Voce in Nijmegen.

Solist

Pieter van Nes is 21 jaar oud en is geboren te Almelo. Zijn eerste klarinetlessen kreeg hij op zijn negende. Inmiddels studeert Pieter in het derde jaar van de hoofdvakopleiding klarinet aan het ArtEZ conservatorium bij Reinier Hogerheijde. Pieter’s grote passie ligt bij kamer- en orkestmuziek. Met zijn trio ‘Trio Trifoglio’ won hij in 2006 een eerste prijs op het ‘Prinses Christina Concours’. Als orkestmusicus heeft hij inmiddels ook al enkele malen geremplaceerd in ‘Het Gelders Orkest’. Pieter speelt naast klarinet ook piano en is een enthousiaste dirigent.

Trio

Geert van Baaden, Jos Brink en Frank Rademaker vormen een gelegenheidstrio. Zij zijn alle drie actief in het blazersensemble Laudate Musica. Laudate Musica, dat momenteel 18 leden telt, bestaat nu 20 jaar en richt zich vooral op het klassieke repertoire. De bezetting bestaat uitsluitend uit houtblazers. Je vindt er hobo’s, klarinetten en fluiten, maar bijvoorbeeld ook hoorns, een althobo en een altklarinet.

Het ensemble speelt op allerlei plaatsen maar heeft voor de jaarlijkse slotuitvoering een vaste plaats: het oude kerkje van Heumen. Naast het musiceren in het totaal van het ensemble, is ook het spelen in deelensembles van diverse samenstelling een van de uitgangspunten van het orkest. Bij concerten maken deelensembles dan ook regelmatig onderdeel uit van het programma. Jos Brink, die in het verleden de conservatoriumopleiding klarinet voltooide, is dirigent van Laudate Musica. Geert van Baaden is een van de langst meespelende leden en heeft brede ervaring met ensemblespel. Frank Rademaker is na jarenlang hobo en engelse hoorn gespeeld te hebben, sinds enige tijd fagottist bij het orkest.

Sotto Voce

Sotto Voce bestaat ruim 20 jaar. Het is een kamerkoor dat zich richt op de uitvoering van oude muziek. Daaronder wordt muziek verstaan die globaal tussen 1400 en 1750 is gecomponeerd. Binnen deze periode heeft het koor de laatste jaren voornamelijk muziek uit de Renaissance gezongen.

De afgelopen jaren hebben we met veel plezier aan driestemmig repertoire gewerkt. Half oktober beginnen we als we voldoende enthousiaste tenoren gevonden hebben met een project: Contrast. Het programma zal bestaan uit vierstemmige Italiaanse madrigalen (componisten) en een mis van Ton de Leeuw. Wij kunnen voor dit project voor alle stemgroepen nog versterking gebruiken.

Meer informatie kunt u vinden op onze website: www.sottovoce.nl .

Of u kunt telefonisch contact opnemen met:

Martin Jonker tel: 024-5346659

Mira Tax tel: 024-3241944